

R O M Â N I A
ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
Completele de 5 judecători

Decizia nr. 148/2019

Ședința publică din data de 27 mai 2019

Deliberând asupra recursului de față, în baza actelor și lucrărilor din dosar, constată următoarele:

Prin încheierea din data de 21 februarie 2019, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, secția penală, în Dosarul nr. x/2015, printre altele, s-a respins, ca inadmisibilă, cererea de sesizare a Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 10 din Legea nr. 187/2012, formulată de inculpatul A.

Pentru a dispune astfel, prima instanță a reținut, în esență, că art. 29 din Legea nr. 47/1992, republicată, prevede că excepția de neconstituționalitate trebuie să fie ridicată în fața instanțelor de judecată, la cererea uneia dintre părți sau, din oficiu, de către instanță ori de procuror; să vizeze neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții din cuprinsul unor asemenea acte normative în vigoare la momentul invocării; să nu aibă ca obiect prevederi constatate ca neconstituționale printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale și să aibă legătură cu soluționarea cauzei, în orice fază a litigiului și oricare ar fi obiectul acestuia.

De asemenea, s-a reținut că sesizarea Curții Constituționale este admisibilă numai în măsura în care prin excepția invocată se tinde la constatarea neconformității unei prevederi dintr-o lege cu Constituția României, iar nu și atunci când se urmărește modificarea sau completarea acesteia, situație în care competență îi revine în exclusivitate, conform dispozițiilor art. 61 alin. (1) din legea fundamentală, Parlamentului, ca unică autoritate legiuitoare, în timp ce instanța de contencios constituțional este chemată să se pronunțe numai asupra constituționalității actelor, fără a putea modifica sau completa prevederile supuse controlului, așa cum rezultă din art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, republicată.

S-a opinat că instanța investită cu o cerere de sesizare a Curții Constituționale, realizează un veritabil filtru cu ocazia examinării respectării cumulative a cerințelor legale de admisibilitate, în final stabilind în ce măsură excepția de neconstituționalitate ridicată poate fi folosită, ca incident procedural, în scopul în care a fost reglementată de legiuitor.

În speță, s-a constatat că cererea de sesizare a Curții Constituționale a fost formulată de inculpatul A. într-un dosar aflat pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție, secția penală, în calea de atac a apelului, iar excepția de neconstituționalitate invocată vizează dispozițiile art. 10 din Legea nr. 187/2012, textul de lege ce nu a fost declarat neconstituțional printr-o decizie anterioară a instanței de contencios constituțional.

S-a apreciat că, chiar dacă, aparent, excepția de neconstituționalitate invocată pare, la o examinare formală, că are legătură cu cauza, întrucât vizează dispoziții penale care reglementează tratamentul sancționator al pluralității de infracțiuni comise în concurs real, iar obiectul prezentului dosar îl constituie inclusiv modul de stabilire a pedepsei rezultante pentru inculpat, în concret, nu se formulează adevărate critici de neconformitate a textelor de lege cu Constituția României, ci veritabile apărări, în susținerea apelului formulat, prin care autorul excepției tinde la o reindividualizare a tratamentului sancționator aplicat de prima instanță, atribut care nu intră în sfera de competență Curții Constituționale, ci a instanțelor de judecată.

S-a reținut că, în realitate, inculpatul care este judecat pentru infracțiuni comise după data de 01 februarie 2014, care sunt în concurs cu faptele pentru care a suferit condamnări definitive pe legea veche, nu invocă contradicția dintre o dispoziție legală și o prevedere constituțională, acesta dorind în fapt să adauge sau să modifice normele penale ce vizează tratamentul sancționator al pluralității de infracțiuni, sens în care s-a limitat la a enumera textele din Constituție, Convenția europeană și Carta drepturilor fundamentale, care în opinia sa, atrag neconstituționalitatea art. 10 din Legea nr.

187/2012.

De altfel, adăugarea la lege nu intră în atribuțiile Curții Constituționale, care așa cum rezultă din art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, republicată, trebuie să se pronunțe numai asupra constituționalității actelor cu care a fost sesizată, fiind contrar principiului separației puterilor în stat să fie transformată în legislator pozitiv.

Împotriva dispoziției de respingere, ca inadmisibilă, a cererii de sesizare a Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 10 din Legea nr. 187/2012, cuprinsă în încheierea din data de 21 februarie 2019, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, secția penală, în Dosarul nr. x/2015, a formulat recurs inculpatul A.

Cauza a fost înregistrată pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul de 5 Judecători la data de 12.04.2019.

Motivele de recurs au fost susținute de către apărătorul ales al inculpatului A. cu prilejul dezbaterilor în cauză, fiind pe larg consemnate în partea introductivă a prezentei decizii, astfel că acestea nu vor mai fi reluate.

Analizând recursul formulat de recurentul A. împotriva dispoziției de respingere, ca inadmisibilă, a cererii de sesizare a Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 10 din Legea nr. 187/2012, cuprinsă în încheierea din data de 21 februarie 2019, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, secția penală, în Dosarul nr. x/2015, Înalta Curte, Completul de 5 Judecători constată că acesta este fondat, urmând a fi admis, pentru considerentele ce se vor arăta în continuare.

Din economia dispozițiilor Legii nr. 47/1992 rezultă că sesizarea instanței de contencios constituțional în cadrul controlului de constituționalitate a posteriori implică examinarea prealabilă a următoarelor cerințe de admisibilitate, cumulativ prevăzute de art. 29 alin. (1) - (3) din lege:

- a) - calitatea de parte în proces a autorului excepției;
- b) - identificarea normei/normelor legale criticate, dar și a măsurii în care legea sau ordonanța în care sunt inserate se află în vigoare la data soluționării cererii;
- c) - existența unei legături între norma legală criticată și soluția ce ar putea fi dată în cauza respectivă, indiferent de faza litigiului;

Fiind expresia cerinței pertinentei excepției de neconstituționalitate în desfășurarea procesului, "legătura cu soluționarea cauzei" poate fi stabilită numai în urma unei analize concrete a particularităților speței, prin evaluarea atât a "aplicabilității textului criticat în cauza dedusă judecării, cât și a necesității invocării excepției de neconstituționalitate în scopul restabilirii stării de legalitate" (mutatis mutandis, Decizia Curții Constituționale nr. 591 din 21 octombrie 2014, publicată în M. Of. nr. 916/16.12.2014);

- d) - verificarea deciziilor pronunțate anterior de către Curtea Constituțională cu privire la constituționalitatea acelei dispoziții legale, pentru a exclude o eventuală inadmisibilitate a cererii ca efect al constatării neconstituționalității normei criticate printr-o decizie precedentă.

În aceste coordonate de principiu, analizând cererea de sesizare a Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate invocată, Înalta Curte, Completul de 5 Judecători constată îndeplinirea cumulativă a tuturor cerințelor de admisibilitate evocate.

Excepția a fost ridicată de o parte din proces (apelantul intimat inculpat A.), în fața unei instanțe judecătorești investite cu soluționarea căilor de atac ordinare declarate împotriva Sentinței penale nr. 134/F din 29 iunie 2017 pronunțată de Curtea de Apel București, secția a II-a penală.

Excepția de neconstituționalitate vizează dispoziții din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind C. pen., în vigoare, respectiv art. 10 care prevede că tratamentul sancționator al pluralității de infracțiuni se aplică potrivit legii noi atunci când cel puțin

una dintre infracțiunile din structura pluralității a fost comisă sub legea nouă, chiar dacă pentru celelalte infracțiuni pedeapsa a fost stabilită potrivit legii vechi, mai favorabilă.

Normele criticate au, aparent, legătură cu soluționarea cauzei pendinte, de vreme ce prin hotărârea de condamnare, față de inculpatul A. s-a făcut aplicarea art. 40 rap. la art. 39 alin. (1) lit. b) C. pen. și art. 38 alin. (1) C. pen. privind tratamentul sancționator al pluralității de infracțiuni comise în concurs real.

În fine, excepția invocată îndeplinește și condiția prevăzută de art. 29 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, până la data pronunțării prezentei încheieri, Curtea Constituțională nestatuând asupra neconstituționalității prevederilor legale care constituie obiectul excepției.

Pentru aceste considerente, constatând îndeplinite condițiile de admisibilitate pentru sesizarea Curții Constituționale, Înalta Curte, Completul de 5 Judecători va admite recursul formulat recurentul A. împotriva dispoziției de respingere, ca inadmisibilă, a cererii de sesizare a Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 10 din Legea nr. 187/2012, cuprinsă în încheierea din data de 21 februarie 2019, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, secția penală, în Dosarul nr. x/2015.

Opinia Înaltei Curți este aceea că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

În acest sens, se arată că, prin art. 10 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind C. pen., a fost consacrată soluția potrivit căreia tratamentul sancționator al pluralității de infracțiuni se aplică potrivit legii noi când cel puțin una dintre infracțiuni a fost comisă sub legea nouă, chiar dacă pentru celelalte infracțiuni pedeapsa a fost stabilită potrivit legii vechi, mai favorabile.

Cu alte cuvinte, dacă cel puțin una dintre infracțiunile concurente a fost comisă după intrarea în vigoare a noului C. pen., se va aplica legea penală mai favorabilă numai la individualizarea pedepsei pentru infracțiunile comise sub legea veche, iar tratamentul sancționator al concursului va fi, în mod obligatoriu, cel prevăzut de noul C. pen., chiar dacă este mai sever, deoarece sub imperiul acestuia s-a desăvârșit configurația concursului.

Se apreciază că este pe deplin justificată opțiunea legiuitorului de a reglementa tratamentul sancționator al pluralității de infracțiuni când cel puțin una dintre infracțiunile din structura pluralității a fost comisă sub legea nouă, situație în care urmează a se aplica pedeapsa rezultantă potrivit legii noi - ce reflectă interesele apărării sociale la acel moment - sub incidența căreia s-a definitivat concursul de infracțiuni.

Astfel, dacă în structura concursului de infracțiuni intră fapte comise și anterior și ulterior datei de 1 februarie 2014, se va proceda la stabilirea legii penale mai favorabile raportat la infracțiunile comise anterior intrării în vigoare a noului C. pen., iar, ulterior, la stabilirea tratamentului sancționator al concursului de infracțiuni, instituție juridică autonomă, se va avea în vedere art. 10 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind C. pen., în sensul sancționării concursului potrivit legii penale noi, a legii sub care s-a definitivat concursul real de infracțiuni. Așa încât, dacă una dintre infracțiunile concurente a fost săvârșită anterior intrării în vigoare a noului C. pen., iar cealaltă după această dată, nu se poate afirma că se creează inculpatului o situație mai grea, deoarece era previzibil, în sensul art. 7 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, că, dacă va fi găsit vinovat pentru noua infracțiune, inculpatului i se va aplica sporul prevăzut de art. 39 din noul C. pen.

Așadar, pentru argumentele ce preced, Înalta Curte, Completul de 5 Judecători, în temeiul art. 29 alin. (5) din Legea nr. 47/1992, va admite recursul formulat de recurentul A. împotriva dispoziției de respingere, ca inadmisibilă, a cererii de sesizare a Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 10 din Legea nr. 187/2012, cuprinsă în încheierea din data de 21 februarie 2019, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, secția penală, în Dosarul nr. x/2015.

Va casa, în parte, încheierea atacată și, rejudecând, va admite cererea de sesizare a Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 10 din Legea nr. 187/2015, menținând celelalte dispoziții ale încheierii atacate.

În baza art. 275 alin. (3) C. proc. pen., cheltuielile judiciare vor rămâne în sarcina statului, iar în raport de alin. (6), onorariul parțial convenit apărătorului desemnat din oficiu pentru recurent, în sumă de 79 RON, va rămâne în sarcina statului.

PENTRU ACESTE MOTIVE

ÎN NUMELE LEGII

D E C I D E

Admite recursul formulat de recurentul A. împotriva dispoziției de respingere, ca inadmisibilă, a cererii de sesizare a Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 10 din Legea nr. 187/2012, cuprinsă în încheierea din data de 21 februarie 2019, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, secția penală, în Dosarul nr. x/2015.

Casează, în parte, încheierea atacată și, rejudecând:

Admite cererea de sesizare a Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 10 din Legea nr. 187/2015.

Menține celelalte dispoziții ale încheierii atacate.

În baza art. 275 alin. (3) C. proc. pen., cheltuielile judiciare rămân în sarcina statului.

În baza art. 275 alin. (6) C. proc. pen., onorariul parțial convenit apărătorului desemnat din oficiu pentru recurent, în sumă de 79 RON, rămâne în sarcina statului.

Definitivă.